

Rapport från Folk & Försvar i Sälen och lite till

För drygt en vecka sedan avslutades årets upplaga av Folk & Försvars rikskonferens i Sälen. Som vanligt ett mycket intressant arrangemang. I år hade jag möjlighet att följa konferensen på plats tack vare ett ekonomiskt bidrag från Kungl. Örlogsmannasällskapet, vilket jag givetvis är mycket tacksam för.

Årets konferens präglades i huvudsak av två frågor. NATO och försvarets framtida finansiering. Den förstnämnda är en av få frågor där man inom politiken fortfarande är oeniga. Regeringens båda representanter försvarsminister Peter Hultqvist och utrikesminister Margot Wallström klargjorde tydligt att regeringens linje gäller. Något medlemskap i NATO är därmed inte aktuellt, inte ens en utredning. Någon sådan behövs inte deklarerade försvarsministern. Den inställningen är inte bara felaktig i sak, utan rent av oansvarig. Utrikesministern blev i sin tur märkbart upprörd när hon fick frågor om NATO efter sitt anförande. Som en motpol så var Allianspartierna lika övertygade om att NATO-frågan behöver utredas. Folkpartiet anser liksom Socialdemokraterna att det inte behövs någon utredning, men med tillägget att vi vet vad vi får så därför bör vi ansöka om medlemskap omedelbart.

Den andra heta frågan var givetvis den framtida försvarsekonomi och huruvida regeringen kommer att skjuta till de nödvändiga ekonomiska tillskotten som krävs. Men svaren uteblev. Försvarsministern som fortfarande var tydlig med att försvarsförmågan måste öka ville däremot inte prata pengar. Han hänvisade liksom tidigare till arbetet med den kommande propositionen som ska vara klar framåt april. Först då får vi svaren.

Överbefälhavare Sverker Göranson tog under sitt anförande upp vad den numera omtalade basplattan innebär. Utökade personalamar, materielunderhåll, personlig utrustning och standardfordon. För Marinens del så kommer det enligt min bedömning tyvärr inte bidra till att öka den marina försvarsförmågan i någon större omfattning. Jag har tidigare hävdat att ett av våra största problem är den låga numerären, och den lär tyvärr bestå. Visserligen kommer de ökade personalramarna förhoppningsvis att gynna Marinen, men det är inte tillräckligt för att öka försvarsförmågan i högkonflikts scenariot.

Det mest anmärkningsvärda, men som samtidigt inte fått särskilt stor uppmärksamhet är Nya Moderaternas totala kapitulation när det kommer till försvarspolitik. Hans Wallmark som är partiets nya talesperson i försvarsfrågor skrev på måndagen, samma dag som han höll sitt anförande, en artikel på SvD Brännpunkt där han bland annat deklarerar följande.

Just att beskriva verkligheten på ett sätt som människor känner igen sig i, har inom försvarspolitik stundtals varit svårt för Moderaterna. Undersökningar visar att vi på detta område har tappat i förtroende ända sedan 2006.

Reformtempot sedan 2009 har varit högt. Ändå har det saknats en sammanhängande berättelse. Med tiden har det etablerats en bild av att Moderaterna inte talar klarspråk i försvarsfrågor. Stundtals har partiet haft ett tonläge som snarast speglat hur man önskat att verkligheten sett ut. Inte hur den faktiskt varit.

Det här är ett erkännande av misstag som jag tror saknar motstycke under försvarspolitiken under 2000-talet. Här lägger man sig på rygg och blottar strupen och erkänner rakt upp och ned att vi försvarsdebattörer hade rätt hela tiden och att partiet hade helt fel. Det här är ett sundhetstecken, om än ett nödvändigt sådan. Nu kan partiet göra om och göra rätt, och jag tror det inte hade varit möjligt så länge firma Reinfeldt/Borg satt kvar vid rodet.

Försvarsmaktens kompletterande underlag

Strax efter Sälen konferensen kom sedan Försvarsmaktens kompletterande underlag där man specificerar vad den omtalade basplattan egentligen omfattar och vad den kommer att kosta.

Tidigare har Försvarsmaktens, men även FOI analyser pekat på att behovet för att kunna slutföra den politiska beställningen från 2009 är 5 miljarder (4-6 enligt FOI). Nu pratas det i stället om förmågeökning i fem steg. Kostnaden är enligt myndigheten fyra miljarder.

Man skriver i termer av att dessa åtgärder kommer att öka försvarsförmågan. Min bedömning är att det istället handlar om att åstadkomma det som borde funnits redan nu. Man skulle kunna likna det med att gå från minus till noll (*där noll ansätts som beställd nivå i beslutet från 2009*). Att omsätta befintlig materiel på grund av "end of life" alternativ att förnya det som är gammalt ökar inte förmågan, det innebär istället att förmågor vidmakthålls, vilket är något helt annat. Att fylla upp befintliga förband med personal är extremt viktigt, men det innebär i bästa fall att den förmåga som redan förväntas finnas nu förverkligas. Nya Moderaternas försvarspolitiker talade gärna om att försvaret före Alliansens försvarsreform enbart var "pappersförband". Som jag ser det handlar *basplattan* till stor del om att förvandla IO14 från just pappersförband till riktiga förband.

Men nu är verkligheten sådan att händelser och uttalanden som "en-veckas försvaret, ryska påsken", Krim och ökad rysk aktivitet ställer högre krav än att beslutet från 2009, d.v.s. IO14 slutförs. Det krävs mer än att bara gå från minus till noll. Försvarsförmågan måste stärkas och då handlar det om att gå från noll till plus.

Debatten runt försvaret måste fortsätta och det är nu av största vikt att de marina behoven lyfts fram. Ubåtsvapnet har förvisso vind i ryggen med anledning av att NGU/A26 nu blir av. Men ubåtsjaktförmågan och ytattackförmågan ligger kraftfullt i bakvattnet givet hur

omvärldsutvecklingen ser ut. Här krävs kraftåtgärder som tyvärr ser ut att utebli. Vi har därför alla en plikt att bidra till att beskriva läget så sakligt som möjligt.

Niklas Wiklund

Örlogskapten, försvars debattör på bloggen "Skipper", krönikör i SvD och BLT